

կան բազմաձևման՝ ազգային համերաշխութեան սկզբունքին վրայ կառուցուած պետութիւն, որ պայքար պիտի մղէ քայքայիչ ուժերու դէմ՝ պոլշեւիկ թէ մենշեւիկ. վերջապէս ստեղծել կովկասեան միացեալ ճակատ:

Հայ կեանքի եւ գրականութեան համեմատ տեղեկատու մ'ալ դարձեալ Գերմանիայէն՝ «Mitteilungsblatt»-ը (տպ. Պերլին) որ լոյս կը տեսնէ գովելի ջանքերովը Տքթ. Արտաշէս Արեղեանի եւ Ռորպարի, պարբերաբար գերման համայնքին ցուցադրելով մեր ազգային արժէքներն ու գրական — քաղաքական կեանքը: Այդ ալ իր օգուտն ունի անշուշտ թէ՛ ընդհանրապէս հայ անուան բարձրութեան եւ թէ տեղական հայ գաղութին:

ՀԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Հեռուոր Պոլեմոս Այրէսի մէջ տարինեւրէ ի վեր կը շարունակէ «La Rivista Armena» իր օրկան տեղոյն Հայ կաթողիկէ հասարակութեան, որու կեանքէն դատ ազգ. եկեղեցական ու քաղաքական կեանքի կարեւոր նշմարներ հայ մատենագրութեանն ու գեղարուեստէն՝ իր անձուկ սահմանին մէջ:

ԼԵՀԱՍՏԱՆ

Ամենատարու ճակատագրին վրայ՝ որ վերջերս վիճակուեցաւ Լեհաստանի հինաւորց հայ գաղութին Լիովի մէջ՝ անշուշտ «Gregoriana» (Ul. Skarbowska 12, m. 6 Lwów) պաշտօնաթերթն ալ մահուան կը դատապարտուի այլեւս. գաղութն արդէն սզաւոր էր տարւոյս սկիզբը կորսնցուցած ըլլալով իր հովիւը՝ Գերպ. Յովսէփ Արքեպ. Թէոդորովիչ, որու մահը սղաց հայերէս դատ ամբողջ Փոլոնիան, քանի որ սրբակրօն, մեծ գիտնական եւ մեծ հոեւոր եկեղեցական դէմք մը կ'անհետանար, երբեմն ծերակուտական, պատկառելի իր գրական հոգեւունջ գործերով:

ՅՐԱՆՍՍ

Բացառիկ հաճոյքով ողջունեցինք Ֆրանսայէն՝ Լիոնի Յիսուսեան Հայերէն հրատարակուած պրակ մը պատկերազարդ գեղատիպ «Arméniens, peuple tragique» (6, Rue d'Auvergne, Lyon):

Հոն կը պատկերանայ յստակ գծերով Հայ ազգին պատմական կեանքը, քրիստոնէութեան փարոսը, որուն հետեւանքով՝ Պարսից եւ Թուրքերու դարաւոր հալածանքներ եւ Հայուն մարտիրոսութիւնը:

Գեղեցիկ դոյներով կը ներկայացուի հոն հոգեկան վեհութիւնը մեր նահատակներուն, որոնք հաւատարիմ իրենց կրօնքին՝ անրնկծելի կը մնան սուրի եւ հուրի սպառնալիքներուն տակ:

Կան ցայտուն էջեր ուր կը թուարկուին եւ օրինակներով կը փաստուին հայուն նկարագրին գեղեցիկ ձիւրքերը, խրոխտ վեհութիւնը, զարմանալի արիութիւնը, կրօնական զգացումը, եւ ասոնց քով մեր մատենագրական — գեղարուեստական արտադրութիւնները: Հայոց թիւը, կեանքը, սիրելուքը, դոհերը: Զանազան զլուխ կազմող յօդուածները ազնիւ շունչով մը դէպի հայութիւնը՝ ստորագրած են P. Levie, Victor Poucel, X. Chomel, M. Tallon, L. Huet, A. Bron, E. D'Autume, ամէնքն ալ Յիսուսեան Հայրեր, շատերը հայադէտ եւ հայախօս:

Ամենուն ալ մեր ամենախորին երախտագիտութիւնը:

Չենք կրնար այստեղ մոռնալ յիշելու թէ ասոնք էին որ անցեալ տարի այնքան սիրալիր եւ յարգալիր ընդունելութիւն ըրին եւ պատուեցին յանուն մեր նահատակ ազգին՝ մեր Գերերջ. Աղաճանեան Կաթողիկոսն, երբ սա Լիոնէն կ'անցնէր:

Այս տարի Փարիզէն երեցաւ Արմիկ Զաւալեանի խմբագրութեամբ Փրանսերէն «Haïastan»-ը որ դիտումն ունի Հայ երիտասարդութեան կամ յետ պատերազմեան մեր սերունդին ամսաթերթին ըլլալու, ճանչցնելու կամ յիշեցնելու անոր — անշուշտ յատկապէս անոնց համար որ արտասահմանի մէջ մեծցած՝ սրտով հայ ու լեզուով օտար են — հինը՝ մեր պատմութեան, գրականութեան եւ ցեղային նկարագրին մէջ եւ այդ գիտակցութեամբ եւ հրահրուած ջերմ ազգասիրութեամբ նըւիրուելու Հայ կեանքին եւ Հայ դատին:

Այդ ծրագրով էր ուրեմն որ ամսէ ամիս ան տուաւ էջեր Հայ պատմութեան, հայ գրական գործերէ, դասեր ու օրինակներ եւ յուշեր՝ անցեալէն, լուրեր մայր Հայրենիքէն ու Սփիւռքէն, եւ լեզուական դասեր հայերէնի՝ այբուբենէն սկսած:

Եթէ իր օտար կերպարանքին տակ տխրութիւն մը կայ, սակայն խորքին մէջ հայրենասէր սրտի վառ կրակը կայ՝ բոցավառելու ամէն անոնք որ զեռ ի սպառնէն մարած իրենց ներսը կայծը սրբազան հայրենասիրութեան:

Մեր անկեղծ գնահատութեան հետ ջերմ մաղթանքն ունինք որ գործը անվրէպ իր նպատակին հասնի:

Գեղեցիկ շարժում մը անշուշտ նաեւ «Paris - Levant = Հայ Արեւելք» բժշկա-նողջապահական ամսաթերթը՝ խմբագրութեամբ Տոքթ. Ալլահվերտի որդիի:

ՊՈԻԼԿԱՐԻԱ

Ֆրանսայէն կ'անցնինք Պուլկարիա, ուր 50.000ի հոծ հայ գաղութ մը կ'ապրի:

Անցեալ Փետրուարին պուլկար եկեղեցական ու քաղաքական գրադէտ դէմքեր, անշուշտ թելադրութեամբ տեղական հայ գաղութի ազգասէր դէմքերուն՝ Սոֆիայի Հոսո (Houf) օրաթերթին 4985-6 բացառիկ ճոխ մէկ թիւը 16 հսկայ էջերով, նուիրեցին գրեթէ ամբողջապէս Հայ ազգին պատմութեան, գրականութեան, քաղաքական կեանքին ու դատին:

Կը յիշենք զլիաւոր յօդուածները՝ իրենց օտար հեղինակներով:

«Հայերը» — Սոֆիայի Մետրապոլիտ Ստեփան

«Հայեր եւ Պուլկարներ» — Պրիսլա Միշայքով

«Գարաւոր ամառը արուքիւն մը» — Վելիզար

Լազարով (պահեստի զօրավար)

«Բէյու Եւաքոֆ» — (յուշարձանին բացման առիթով) Պուլկար եւ հայ ընկերակցութիւն (1935)

«Հայերը» — (անոնց վիշտը երգուած) Բ. Բ. Եւաքոֆ

«Պուլկար մամուլը Հայ ազգի մասին» — (ստի-թովը բացման Եւաքոֆի յուշարձանին կանգնուած Հայերուս կողմէն)

«Հայերու ազդեցութիւնը Սերպերու վրայ» — (կարծիք սերպ. Կրոֆ. Թիւստիեր Կէրկէլէի)

Էջմիածնի Մատենադարանը

«Հայ մշակոյթի ազդեցութիւնը Պուլկարիոյ վրայ»

«Վկայագիր Պալմանեան պատերազմին մասնակցող Հայ կամաւոր վաշտի»

«Հայեր Պուլկարիոյ ծառայութեան մէջ» (Յ. Սըվաճեան, Կար. Թադևորեան, Երանոս Երանոսեան, Կար. Դաւիթեան, Գնդ. Գարրիէլ Պոյաճեան, Գնդ. Պօղոս Պօղոսեան)

«Հայ ազգն ու Պուլկարահայութիւնը ըստ կարծեաց Պուլկար պետական եւ հասարակական դէմքերու եւ մտաւորականներու» (Վարդապետներ, նախարար, զօրավար, լրագրողներ, եւն.)

«Հայ գրականութեան գանձերը եւ բրիտանական Ակադեմիան»

«Հայկական երգերը (բանի մը հեղինակաւոր կարծիքներ)»

«Համաշխարհային եռլեզուի հայեր» (Մայքել Արլէն, Ուիլիէմ Մարոյեան, Անրի Թրուայա եւն.)

«Բիւզանդիոնի Հայ կայսրներու շարքը»

«Կրթական գործը Հայ Համալսարանութեան մէջ»

«Նախադրական, հայ Ողիմպիական խաղեր»

Եւ յետոյ բաղմաթիւ կենսագրական ծանօթութիւններ եւ հատուածներ մեր արդի գրական լաւագոյն դէմքերէն, Արուսեանէն, Դուրեանէն, Ահարոնեանէն (Մասիս), Քամառ — Քաթիպայէն (Մայր Արաֆսի), Բաֆֆիէն (Չալալէտտի), Պարոնեանէն, ինչպէս նաեւ Իսահակեանէն, Սիւմանթոյէն, Կոստան Զարեանէն (Ճամբորդը եւ իր ճամբան):

Գաղութին ազգայիններէն ոմանք ալ, ինչպէս Զ. Պոլսեցեան, Գարեգին Նժդէհ, Փրոֆ. Վ. Տոտովեանց, Ներսէս Գասապեան, Պ. Հաճոյեան, Ա. Քէօթէնճեան եւն., իրենց գրական բաժինը բերած էին հայկ. պատմական, հերոսական գրուածքներէն եւ մշակոյթէն:

Դարձեալ ամփոփումներ կամ թարգմանութիւններ Հայկ. պատմութեան, ճարտարապետութեան, բնական հարստութեան մասին՝ Լեման Հաուսթէ, Քրաֆթ Պօնարէ, Ստրիկովսկիէ, Շարլ Տիլէ, Դերենիկ Տէմիրճեանէ եւն.:

Հուսկ գանազան տեղեկութիւններ նըկատմամբ Հայկ. երաժշտութեան, գրականութեան, մամուլին, եւն. ինչպէս հայկական առաջներ, եւ գանազան պատկերներ մեր պատմական եկեղեցիներու, վանքերու եւ հայ երեւելի դէմքերու:

Որքան որ իր թերիներն ունի այս հայկական թիւը՝ բնականաբար աճապարանքի տակ պատրաստուած հանգամանքէն, ինչպէս զիւրաւ կը հասկցուի, սակայն իր զիրքն ու զերը չի կորսնցնէր ատուկ եւ յուսով ենք որ գործը թելադրող եւ կազմակերպող ազգայիններ հասած են իրենց առաջագործ ազնիւ նպատակին, այսինքն գնահատել տալ Հայ ժողովուրդը իր մշակութային ու քաղաքակրթական զեւրով նոր եւ մանաւանդ հին ժամանակ:

Պուլկարահայ գաղութին հետ ամէն հայ ալ երախտագէտ է անշուշտ այն ազնիւ վերաբերումին համար՝ զոր հայ ազգին հանդէպ ունի Պուլկար ժողովուրդը եւ յատկապէս անոնք որ իրենց գրչով ալ կը փառարանեն մեր ցեղին լաւ յատկութիւնները եւ մեր ազատագրութեան դատը կը պաշտպանեն:

ԵԳԻՊՏՈՍ

Քիչ մ'աւելի կանուխ, 1938-ի ամառը, բացառիկ հաճոյքով տեսանք բանաստեղծ Արսէն Երկաթի շահած քերթողական դափնին՝ Եգիպտական մամուլի ամէնէն կարեւոր «La Semaine Egyptienne» (69, Rue

Gabalaya, Zamalek - Le Caire) Ֆրանսերէն թերթին 13-14 միացեալ թիւով, որ ամբողջապէս նուիրուած էր բանաստեղծին. «Hommage à A. Yergath», որպէս բացառիկ թիւ (numéro spécial), կրելով ճակտին անոր գեղեցիկ պատկերը:

Այդ մեծագիր պրակի 24 էջերը ամբողջապէս հիւսուած են, անկեղծ եւ խանդավառ շեշտով, զգայուն եւ բարձր գնահատութեան տողերովը երկար շարք մը Ֆրանսացի, Իտալացի, Եգիպտացի եւն. գրողներու, ինչպէս I. Barbitch, A. Capasso, J. Lanoë, A. Guibert, A. Rassim, J. Arache, J. R. Fiechter, F. Leprette, G. Cattani, J. Sekaly, G. Henein, R. Maxence, A. Schoual, J. M. Bossard, E. Simon, P. Souffron, L. Fiumi, J. Béchet, որոնք — ոմանք ընդարձակօրէն եւ հատուածներու մէջըրբումներով — վերլուծած են Ա. Երկաթի գործերը, փառաբանելով անոր քերթողական տաղանդը, սիրելով իր քերթուածներուն մէջ Արեւելեան յատուկ հմայքը որ կ'իշխէ, ամպի ու շղարչի պէս թեթեւ, մանաւանդ թէ անշրջական, գերզգայուն եւ եթերային, խորհրդաւոր իր ալլաբանութեանց մէջ ու պատկերներուն, մեղամոգձիկ ու երաժշտական, արեւարդ ու թաւային, ուր մրմունջը կայ եւ բեկբեկում եւ թրթուում, որ հմայիչ է, սիրելի եւ յուզիչ. ու անդին հարուստ եւ յորդ երեւակայութեամբ, կենդանի ու վառ գոյներով:

Պրակին վերջը գետեղուած է շուրջ 36 ուրիշ հեղինակներէ կամ Ֆրանս — Եգիպտական թերթերէ հաւաքուած խանդավառ վկայութիւններու փունջ մը՝ վերիններուն չափ արժէքաւոր եւ անոնց պէս գնահատող Ա. Երկաթի քերթողական տաղանդին:

Հոն կը գտնենք նաեւ ցանկը հեղինակին Ֆրանսերէն գործերուն, որոնք Եգիպտոս եւ ալլուր հրատարակուած են:

1. Les cypres (La Caravelle) Paris.
2. Les Yeux Limpides (La Bouteille à la Mer) Paris.
3. Scarabées (V. Attinger) Paris.
4. Le Tisseur de Soies (Le Journal des Poètes) Bruxelles.
5. Liens (Cahiers de Barbarie) Tunis.
6. Scarabées II (La Semaine Egyptienne) Le Caire.
7. Le Cantique de l'Hiver (Edition d'auteur) Le Caire.
8. Sonate à Haïgouche (Sagesse) Paris.
9. La Maison des Images (Les Cahiers du Sud) Marseille.

Չմոռնանք ըսելու որ պրակին մէջ՝ գնահատականներուն հետ հրատարակուած են Ա. Երկաթի Ֆրանսերէն արձակ եւ ոտանաւոր գեղեցիկ քերթուածները, ինչպէս Le Gardien du Verger - Pépites d'or - Poèmes - Interférences - Symphonie de la Joie - Les Bracelets - Symphonie pour un enfant malade - Le Désert եւ անվերնադիր փոքր կտորներ: Մեր ամէնէն անկեղծ եւ ջերմ խնդակ-ցութիւնները սիրելի բանաստեղծին:

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Այստեղ կը յիշենք ուրիշ Եգիպտահայ մը նոյնպէս գնահատուած օտար մամուլէ, այս անգամ ֆարաքարուեստի մէջ:

Ամերիկեան մամուլն է, որու «The Driller» (South Milwaukee, Wis), աշխինքն ջրհոր փորող մեքենաներու եւ զանազան դրութեանց նուիրուած ամսաթերթը իր 1937ի Օգոստոս թիւին մէջ մեծ գնահատանքով եւ զովեստով կը խօսի Յակոբ Յակոբեանի մասին, որ մասնագէտ է ջրհոր փորելու:

Յիշեալ թերթին բաւական ընդարձակ եւ պատկերազարդ յօդուածը կը յիշէ թէ ինչպէս Պրն. Յակոբեան, ծնած ի Կ. Պոլիս 1873ին, անցած Եգիպտոս, կօչկակարութեան էրկաթագործութեան եւ անկից ալ մեքենագիտութեան անցած է: Իր հայու տոհմութեամբ, յարատեւութեամբ եւ ջանքերով, 1900էն առջին յրջօրէն ինքընքը նուիրած է ջրհոր փորող մեքենայի եւ դրութեան մասնագիտութեան. եւ յաջողած է հնարել լուսագոյն մեքենայ եւ դրութիւն, եւ ինչպէս թերթը կ'ըսէ, Յակոբեանի «մեքենայը կը սերտանայ Եգիպտոսի մէջ գործածուած նմանօրինակ զանազան դրութիւնները» (Système):

Յ. Յակոբեան ալլեւ մասնագէտ հեղինակութիւն է, նոյն թերթը կ'ըսէ. «Այսօր անոր գործը կը տարածուի ամբողջ Եգիպտոս՝ կեդրոնը Գահիրէ՝ անոր զեկամարութեան տակ, եւ մասնաճիւղ մը իր երէց որդւոյն ձեռքը Ասուիդ՝ Եգիպտոսի երեւելի քաղաքին մէջ: Կրտսեր զաւակ մը հօրը կ'օգնէ Գահիրէ կեդրոնացողին». եւ թէ «Յակոբ Յակոբեան Եգիպտական կառավարութեան հետ պայմանագրուած է խոր ջրհորներ փորելու. եւ 1900էն սկսեալ խաղաղած է ամենակարեւոր դեր մը՝ ջուր հալթայթելու այս երկրին մէջ, ուր գետնի ընդարձակ երեսը գործնականօրէն անապատ է»:

Այսպէս ուրեմն դարձեալ հայ մը նուիրաներու եւ Եգիպտացիներու շինարար գործըն է որ կը շարունակէ Եգիպտոսի հա-

մար. անշուշտ ուրախութիւն Հայութեան՝ որ նման հնարագէտ աղնիւ զաւակներով է որ կրնայ պարծիլ միշտ օտարներուն քով:

Ամերիկեան մամուլին մէջ կարեւոր դեր կը խաղայ Հայրենիք ամսագրին կից անգլիերէն «Haïrenik» շաբաթաթերթը, լրիւ տեղեկութիւն տալով հայ կեանքի եւ դրականութեան շարժումներուն, յօդուած օտարներուն եւ մեր հայրենակիցներուն՝ որ կ'անդիտանան իրենց մայրենի լեզուն:

Ամերիկեան մամուլին մէջ ուրիշ շաբաթաթերթ մ'ալ «The Armenian Mirror - Spectator» (156, Fifth Ave., New York, N. Y.) որ հայ կեանքի եւ դրի շարժման կարեւոր տեղեկատու մ'է, ամփոփ եւ զանազանալ պարունակութեամբ:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Օտար մամուլի մէջ հայանպաստ արտայայտութիւններու մեծագոյնը անշուշտ Յունականիմն է: Արդարեւ Աթէնքի զաւակ մըն էր, Քուլի Ալէփի, որ AP MENIKH MOYSA «Հայկական Մուսայ» սերուն հատորով հրատարակեց 1938ի վերջերը — որ այս տարի կրկին տպագրուեցաւ — յունարէն թարգմանութիւնը փունջ մը ընտիր քերթուածներու մեր արդի զասական քերթողներէն. առատազոյն՝ Վարուժանէն, Թէքէեանէն, Վ. Տէրեանէն, Եղիշէ Դուրեանէն. ապա մէկ կամ երկու քերթուածներ՝ Պ. Դուրեանէն, Մեծարեանէն, Ք. Քաթիպայէն, Թումանեանէն, Սիպիլէն, Սիւրանթոյէն, Անախիսէն, Մ. Պէշիքթաշլեանէն, Գ. Պէշիքթաշլեանէն, Մարատ լեանէն, Պ. Պէշիքթաշլեանէն, Մ. Ահա-Շահապիլէն, Ա. Զօպանեանէն, Ա. Ահա-Րոնեանէն, Գ. Կառլաբեանէն, Ա. Իսահակեանէն, Տիգրան Երկաթէն, Լ. Իսահակեանէն, Արտաշէս Յարութեանէն, Մ. Զարիֆեանէն, նաեւ Մանուկ Մանուկեանէն, Անտոն Կաղէլէն եւ Վաղգէն Նսայեանէն, Իւրաքանչիւր հեղինակի փոքրիկ գիծ մանկարով եւ ամփոփ կենսագրականով:

Իսկապէս գեղեցիկ գործ, որու մասին ժամանակին մեծ գնահատանքով խօսեցաւ Օրմոս Բերանթիս բանաստեղծ — հրապարակադիրը «Բարսաքինիա» գր. — գեղարուեստական թերթին մէջ (17 դեկ. 1938):

«Պրն. Քուլի Ալէփիի թարգմանութեանց հատորը դարձեալ այժմէութեան կը բերէ գոյութիւնը պանծալի ժողովուրդի մը, որ փայլեցաւ իր պատմութեան արկածներուն մէջ, ինչպէս նաեւ մտաւոր ասպարէզներու մէջ իրագործեց յաղթանակներ՝ զորս չէինք կրնար վայելել անգէտ ըլլալով անոր»:

Լեզուն... Գրադատութեան արձակի մէջ Ահարոնեան, Թէքէեան եւ աւելի մեղի ծանօթ Տիգրան Երկաթ, որ այնքան սիրեց Ելլաղան եւ քննական փորձեր արտադրեց մեր զրականութեան դէպքերուն եւ դէմքերու մասին (Բալամաս, Քրիսթալիս, եւն.): Հայերու բանաստեղծութիւնը յայտնութեան մը պէս է որ մեղի կու գայ: Քնարերգութեան մը՝ որ հոգւոյն ամենախոր ծալքերուն կը մօտենայ: Քերթողական պատկերներ՝ լի ներշնչմով: Երաժշտութիւն մը՝ որ հեշտաւոր արձագանգի պէս կը հնչէ:

Հայ բանաստեղծութիւնը ծնունդ եւ սնունդ կ'անէ — որքան որ կ'ըմբռնենք Պ. Ալէփիի հաւաքածուն — հայ հողէն, մշակականքէն եւ հայրենասիրական տեսիլքէն, ազատութեան ծաղախ հողի մը պէս որ կը բարախէ զսպում յուզումի եւ արցունքոտ թախիծի մը մէջէն:

Պ. Ալէփիի յղմութիւնները արժեքին մեղի ծանօթացնելու քնարական բարձրութեան մօզը՝ թախծալից Դանիէլ Վարուժան: Անոր դառնութիւնը կը յիշենք մահաբաղձիկ Քարեթաքիս: Արեւս. Ե. Դուրեան, նուիրուած յատկապէս Աւետարանի բանաստեղծութեան, մեղի կը յիշենք Յովսէփ Իլեան՝ Հին Կտակարանէն առած իր պատկերներով:

Գամառ Քաթիպան Հայ Վարուժանի մըն է՝ հայրենապաշտ խանդով: Սիպիլ ու Անախիս մեր քերթողութիւններուն կը խնամանան (Մերթիթիսսա):

«AP MENIKH MOYSA» Հայկական Մուսայի քերթողական հոգեբանութիւնը ընդհանրապէս դիւրաւ կը պատշաճի հելլէն նկարագրին՝ որ կազմուեցաւ համեմատօրէն եւ երբեմն ազգային նմանօրինակ պարագաներու մէջ: Հայ մտքի մշակներէն անոնք որ զրուեցան ամէնօրեալ — Գահիրէ, Փարիզ, Աթէնք — կը շարունակեն իրենց ազգային մշակոյթը, աշխարհի գիտակցութեամբ մը, որ կը յիշենք հելլէն մտաւորական վերածնունդի ճիգը թուրք տիրապետութեան շրջանին:

Առանց խորին երախտագիտութեան չէ որ կ'արտապայենք սոյն տողերը, երախտագիտութիւն հանդէպ զրադատին եւ մանաւանդ տընջան թարգմանչին:

ՀՆԴԱՍՏԱՆ

Կը լսենք թէ Հնդկաստանի մէջ լոյս տեսած է անգլիերէն «Յաուա» եռամսեայ մը, խմբագրուած Մելլոն Տէր Վարդանեանէ:

ԱՆԳՂԻԱ

Կը ցաւինք որ երկար առէն մեղի չէ հասած Պրն. Ա. Սաֆրաստեանի «Massis»ը որպէս մշակոյթի տեղեկատու Անգլիոյ մէջ:

ԽՄԲ.